

Η Πολιτική Οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μαρία Μενδρινού

Περιγραφή

Το μάθημα μέσα από το μεθοδολογικό πρίσμα που προσφέρει η Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία εξετάζει τις εξελίξεις της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τη σημασία τους για τους θεσμούς και την πολιτική συμπεριφορά στην Ευρώπη και τον κόσμο. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας του γνωστικού αντικειμένου της πολιτικής οικονομίας επιτρέπει την μελέτη της ειδικής σχέσης μεταξύ πολιτικής και οικονομίας στην ΕΕ.

Οι κύριες πολιτικές της ΕΕ εξετάζονται με αναφορά τόσο στην ανάπτυξη των θεσμών σε υπερεθνικό και εθνικό επίπεδο όσο και με τις επιλογές πολιτικής των οργάνων της ΕΕ και των εθνικών κυβερνήσεων. Ειδικότερα, το περιεχόμενο, η επιρροή και οι δυναμικές των πολιτικών της ΕΕ μελετώνται τόσο με αναφορά στην εκάστοτε συγκυρία και τις παραμέτρους που αυτή θέτει όσο και με τις δυναμικές που αυτές οι πολιτικές σηματοδοτούν για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και για την πολιτική και διακυβέρνηση στα επιμέρους κράτη μέλη της Ένωσης.

Η εξέταση των κύριων πολιτικών της ΕΕ γίνεται στο πλαίσιο αλληλένδετων μεταξύ τους παραμέτρων της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της Ευρωπαϊκής πολιτικής εν γένει.

Οι κυριότερες **παράμετροι** είναι:

- Οι επιλογές ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής οικονομίας μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
- Η προαγωγή της «ενότητας στη διαφορετικότητα» μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών
- Η διάσταση της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων από το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο όπως και εκείνη της συγκέντρωσης κυριαρχίας από το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο
- Η συνύπαρξη ανταγωνιστικών ερμηνευτικών σχημάτων για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
- Η πρόκληση της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης και συνοχής
- Το δίλημμα μεταξύ διεύρυνσης και εμβάθυνσης και η επίλυσή του
- Η δυναμική θεσμικής ανάπτυξης στην ΕΕ
- Η κοινή γνώμη, οι εκλογές και οι εκλογικές προτιμήσεις στα κράτη μέλη και την ΕΕ
- Εργασία, κράτος, αγορές, επιχειρήσεις, οργανωμένα συμφέροντα
- Εξευρωπαϊσμός, Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές κρίσεις
- Επιδιώξεις, προκλήσεις και προοπτικές μιας Ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης

Οι δε κύριες **πολιτικές** της ΕΕ είναι:

- Τελωνειακή Ένωση, Εσωτερική Αγορά, ΟΝΕ
- Τομεακές Πολιτικές: Γεωργία, Αλιεία, Βιομηχανία, Ενέργεια, Μεταφορές, Έρευνα και Ανάπτυξη
- Οριζόντιες Πολιτικές: Πολιτική Ανταγωνισμού, Περιφερειακή Πολιτική, Πολιτική για το Περιβάλλον, Προστασία Καταναλωτή
- Εξωτερικές Πολιτικές Οικονομικών Σχέσεων: Εμπορική Πολιτική, Ανάπτυξη
- Η Κοινωνική Διάσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης: Απασχόληση, Εκπαίδευση, Κατάρτιση

Τρόπος Αξιολόγησης

Εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Οι φοιτητές/τριες θα ήταν σκόπιμο να συμμετέχουν στο μάθημα με την παρουσίαση επιστημονικών άρθρων και/ή κεφαλαίων από βιβλία συναφών με τις θεματικές προσδιορισμένης συνάντησης.

Διδακτικά Βοηθήματα:

- Baldwin R. & Wyplosz Ch., *Τα οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*, 5η Έκδοση, Θεσσαλονίκη: Τζιόλα, 2017
- Μούσης, Ν. *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2013)] Βλ. επίσης σελίδα ενημέρωσης http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/
- Ιστότοπος της ΕΕ <http://www.europa.eu>

Πρόσθετα Βοηθήματα:

- De Grauwe, P. 2005. *Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης*, 6η έκδοση. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Θεοδωρόπουλος, Σ. 2006. *Εξελίξεις και Προοπτικές της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης*. Αθήνα: Σταμούλης.
- Glencross, A. *Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης* (Αθήνα: Σιδέρης, 2014)
- Κότιος, Α., Π. Λιαργκόβας και Γ. Κορρές. 2010. *Οικονομική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*. Αθήνα: Σταμούλης.
- Μενδρινού, Μ. 2011. «Οι Μηχανισμοί Συμμόρφωσης της ΕΕ ως Συντελεστές Εξευρωπαϊσμού» στο *Εξευρωπαϊσμός στο Μεσογειακό Χώρο*, επιμ. Ν. Μαραβέγιας. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μενδρινού, Μ. 2010. «Συνεργασία και Επιτήρηση στη Διεθνή και την Ευρωπαϊκή Πολιτική: Η Πολιτική Οικονομία της Συμμόρφωσης», στο *Κατευθύνσεις στη Μελέτη των Διεθνών Σχέσεων*, επιμ. Κ. Α. Λάβδας, Δ. Κ. Ξενάκης και Δ. Ν. Χρυσόχου. Αθήνα: Σιδέρης.
- Nugent, N. 2012. *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, γ' έκδοση. Αθήνα: Σαββάλας.
- Σιούσουρας, Π. και Χαζάκης, Κ., επιμ. 2009. *Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα: Πολιτικές και Οικονομικές Όψεις*, Αθήνα: Ποιότητα.
- Δημόπουλος, Γ., Ν. Μπαλτάς και Ι. Χασσίδ, επιμ. 2001. *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές*. Τόμος Β'. Αθήνα: Σιδέρης.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- Boltho, A., ed. 1982. *The European Economy: Growth & Crisis*. Oxford: Oxford University Press.
- Eichengreen, B. 2007. *The European Economy since 1945*. Princeton: Princeton University Press.
- Harrop, J. 1992. *The Political Economy of Integration in the European Community*, 2nd ed. Aldershot: Edward Elgar.
- Jones, E. & A. Verdum, eds. 2005. *The Political Economy of European Integration: Theory and Analysis*. London: Routledge.
- Μαραβέγιας, Ν., επιμ. 2008. *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον*, Αθήνα: Θεμέλιο.
- McCann, D. 2010. *The Political Economy of the European Union*. Cambridge: Polity Press.
- Ξενάκης, Δ. και Μ. Τσινισιζέλης, επιμ. 2006. *Παγκόσμια Ευρώπη; Οι Διεθνείς Διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Σιδέρης.
- Savage, J. D. 2005. *Making the EMU: The Politics of Budgetary Surveillance and the Enforcement of Maastricht*. Oxford: Oxford University Press.
- Schmidt, V. A. 2008. 'European Political Economy: Labour Out, State Back In, Firm to the Fore'. *West European Politics*. 31/1: 302-322.
- Streeter, W. 2009. *Re-Forming Capitalism: Institutional Change in the German Political Economy*. Oxford: Oxford University Press.
- Στεφάνου, Κ., Μ. Τσινισιζέλης, Αρ. Φατούρος και Θ. Χριστοδουλίδης, επιμ. 2006. *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*. Τόμος Α': *Ενοποιητική Δυναμική - Δικαιοταξία – Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Σιδέρης.
- Talani, L. S., ed. 2004. *European Political Economy: Political Science Perspective*. Aldershot: Ashgate.